

Petek, 24. aprila 2009

Neširjenje jedrskega orožja in prihodnost Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (NPT)

P6_TA(2009)0333

Priporočilo Evropskega parlamenta Svetu z dne 24. aprila 2009 o neširjenju jedrskega orožja in prihodnosti Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (NPT) (2008/2324(INI))

(2010/C 184 E/26)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga priporočila Svetu, ki sta ga pripravili Annemie Neyts-Uyttebroeck v imenu skupine ALDE in Angelika Beer v imenu skupine Verts/ALE, o neširjenju jedrskega orožja in prihodnosti Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (B6-0421/2008),
- ob upoštevanju revizijske konference pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, ki bo leta 2010,
- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij z dne 26. februarja 2004 ⁽¹⁾, 10. marca 2005 ⁽²⁾, 17. novembra 2005 ⁽³⁾ in 14. marca 2007 ⁽⁴⁾ o neširjenju jedrskega orožja in jedrski razorožitvi,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. junija 2008 o izvajanju evropske varnostne strategije in evropske varnostne in obrambne politike ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju strategije Evropske unije proti širjenju orožja za množično uničevanje, ki jo je Evropski svet sprejel 12. decembra 2003,
- ob upoštevanju izjave Sveta z dne 8. decembra 2008 o krepitvi mednarodne varnosti, zlasti njenih točk 6, 8 in 9, v katerih je izražena odločnost EU za boj proti širjenju orožja za množično uničevanje in načinom njegovega prenosa,
- ob upoštevanju osrednje vloge, ki jo pri neširjenju jedrskega orožja igra skupina držav dobaviteljic jedrskega blaga,
- ob upoštevanju resolucij varnostnega sveta Združenih narodov o vprašanih neširjenja jedrskega orožja in jedrskega razoroževanja, še zlasti resolucije št. 1540 (2004),
- ob upoštevanju pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov, splošnih sporazumov v okviru Mednarodne agencije za atomsko energijo (IAEA) o nadzornih ukrepih in njihovih dodatnih protokolov, konvencije o fizični zaščiti jedrskega materiala, mednarodne konvencije za preprečevanje jedrskega terorizma, haaškega kodeksa ravnanja proti širjenju balističnih izstrelkov, pogodbe o omejitvi strateškega orožja (START I), ki preneha veljati leta 2009, in pogodbe o omejitvi strateškega napadalnega orožja (*Strategic Offensive Reductions Treaty – SORT*),
- ob upoštevanju poročila o izvajanju evropske varnostne strategije, o katerem je Evropski svet dosegel soglasje 11. decembra 2008,
- ob upoštevanju členov 114(3) in 90 svojega Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A6-0234/2009),

⁽¹⁾ UL C 98 E, 23.4.2004, str. 152.

⁽²⁾ UL C 320 E, 15.12.2005, str. 253.

⁽³⁾ UL C 280 E, 18.11.2006, str. 453.

⁽⁴⁾ UL C 301 E, 13.12.2007, str. 146.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P6_TA(2008)0255.

Petek, 24. aprila 2009

- A. ker poudarja, da je treba dodatno okrepiti vse tri stebre Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, in sicer neširjenje orožja, razoroževanje in sodelovanje pri uporabi jedrske energije v civilne namene,
- B. ker je močno zaskrbljen zaradi pomanjkanja napredka pri uresničevanju konkretnih ciljev (kot na primer tako imenovanih „13 korakov“⁽¹⁾) pri izpolnjevanju ciljev Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, kot je bilo dogovorjeno na prejšnji pregledni konferenci, zlasti sedaj, ko se pojavljajo grožnje iz različnih virov, vključno z rastočim širjenjem, možnostjo, da bi jedrska tehnologija in radioaktivni materiali prišli v roke hudodelskih združb in teroristov, ter z zavračanjem držav, ki imajo jedrsko orožje in so podpisnice te pogodbe, da bi zmanjšale ali uničile svoje zaloge jedrskega orožja in omejile svoje opiranje na vojaško doktrino odvracanja z jedrskim orožjem,
- C. ker predstavljajo širjenje orožja za množično uničevanje in načini njegovega prenosa tako državnim kot nedržavnim akterjem eno najhujših groženj za mednarodno stabilnost in varnost,
- D. ker opozarja na zavezo EU, da uporabi vse razpoložljive instrumente za preprečevanje, odvracanje, ustavitev in, če je mogoče, ukinitvev programov širjenja orožja, ki vzbujajo zaskrbljenost na svetovni ravni, kot je bilo jasno izraženo v strategiji EU proti širjenju orožja za množično uničevanje, ki jo je Evropski svet sprejel 12. decembra 2003,
- E. ker poudarja, da mora Evropska unija okrepiti prizadevanja za preprečevanje tokov širjenja orožja, za kaznovanje takih dejanj in za oblikovanje ukrepov, ki bodo preprečevali nepregleden prenos znanja in izkušenj, pri čemer naj uporabi vse razpoložljive instrumente, med njimi večstranske pogodbe in mehanizme preverjanja, državne in mednarodno usklajene kontrole izvoza, skupne programe za zmanjševanje groženj ter politične in ekonomske vzvode,
- F. ker ga spodbujajo novi predlogi razorožitve, kot so predlog, h kateremu so Henry Kissinger, George P. Shultz, William J. Perry in Sam Nunn pozvali januarja 2007 in januarja 2008, vzorec konvencije o jedrskem orožju in protokol Hirošima-Nagasaki, ki ju po svetu promovirajo organizacije civilne družbe in politični voditelji, ter kampanje, kot je „Global Zero“, ki trdi, da je eden od bistvenih načinov za zagotovitev preprečevanja širjenja jedrskega orožja in uresničitve svetovne varnosti premik v smeri uničenja jedrskega orožja,
- G. ker v zvezi s tem pozdravlja pobude francoske in britanske vlade za zmanjšanje njihovih zalog jedrskega orožja,
- H. ker je še zlasti zelo zadovoljen s pristopom v zvezi z jedrskimi vprašanji, ki ga je v Pragi 5. aprila 2009 jasno podal ameriški predsednik Barack Obama, z njegovimi zavezami k nadaljevanju jedrskega razoroževanja ter z njegovo vizijo o svetu brez jedrskega orožja; ker pozdravlja konstruktivno sodelovanje med Združenimi državami in Rusijo, da bi obnovili sporazum START, da bi balistične rakete prenehale biti v visoki pripravljenosti za takojšno izstrelitev ter da bi znatno zmanjšali zaloge ameriškega jedrskega orožja in materialov; ker pozdravlja odločitev Združenih držav, da v polni meri sodelujejo z Iranom v procesu E3+3; ker pozdravlja ameriško ratifikacijo dodatnega protokola k sporazumom Mednarodne agencije za atomsko energijo o nadzornih ukrepih kot pozitiven korak, ki prispeva k izgradnji zaupanja; ker toplo pozdravlja namero predsednika Baracka Obame, da Združene države Amerike dokončno ratificirajo pogodbo o celoviti prepovedi jedrskih poskusov in začnejo pogajanja o sporazumu o prepovedi proizvodnje cepljivih materialov,
- I. ker poudarja potrebo po tesnem sodelovanju in usklajevanju med Evropsko unijo in njenimi partnericami, med njimi Združenimi državami Amerike in Rusijo, da bi oživili in okrepili režim neširjenja orožja,
- J. ker poudarja, da je krepitev Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja kot temeljnega stebra svetovnega režima za neširjenje orožja temeljnega pomena, in ker priznava, da je nujno potrebno pogumno politično vodenje ter številni napredni in postopni ukrepi, da bi znova potrdili veljavnost te pogodbe in okrepili sporazume, pogodbe in agencije, ki sestavljajo obstoječi režim širjenja in razorožitve, med drugim še zlasti Pogodbo o celoviti prepovedi izvajanja jedrskih poskusov in IAEA,

⁽¹⁾ Združeni narodi: Pregledna konferenca pogodbenic pogodbe o neširjenju jedrskega orožja iz leta 2000., NPT/CONF.2000/28 (I. in II. del).

Petek, 24. aprila 2009

- K. ker v zvezi s tem pozdravlja skupno britansko-norveško pobudo, katere cilj je oceniti izvedljivost morebitne odstranitve jedrskega orožja, oblikovati jasne postopke zanjo ter vzpostaviti postopke preverjanja; ker meni, da je pobuda zelo koristna za Evropsko unijo, Nato in druge zadevne strani,
- L. ker odobrava pismo o vprašanih razorožitve z dne 5. decembra 2008, ki ga je francosko predsedstvo EU poslalo generalnemu sekretarju Združenih narodov Ban Ki Munu in v katerem je podalo predloge EU za razorožitev, ki jih je Evropski svet sprejel decembra 2008,
- M. ker pozdravlja govor visokega predstavnika EU za skupno zunanjo in varnostno politiko Javierja Solane 9. decembra 2008 na konferenci za mir in razorožitev: svet brez jedrskega orožja, v katerem je pozdravil dejstvo, da se je vprašanje jedrske razorožitve ponovno pomaknilo na vrh mednarodnega dnevnega reda, in poudaril, da mora Evropska unija neširjenje orožja vključiti v svoje splošne politike,
- N. ker pozdravlja govor, ki ga je imel ameriški predsednik Obama v Pragi 5. aprila 2009, ki je v govoru je dejal, da so Združene države moralno odgovorne za vodenje kampanje za odpravo vsega jedrskega orožja po svetu, čeprav je ob tem priznal, da ta cilj morda ne bo dosežen v času njegovega življenja, poudaril pa je tudi, da je treba okrepiti pogodbo o neširjenju jedrskega orožja kot temelj za sodelovanje in postopne rešitve; ker bi morala nova ameriška administracija v omenjeno kampanjo v polni meri vključiti Evropsko unijo, še zlasti, kar zadeva svetovno srečanje o grožnjah jedrskega orožja, ki je predvideno za leto 2009,
- O. ker izpostavlja splošno uvedbo klavzul o neširjenju orožja v sporazume, ki jih je Evropska unija od leta 2003 dalje sklenila s tretjimi državami,
- P. ker upošteva pobude o neširjenju orožja in razoroževanju, ki jih je Evropska unija podprla zunaj okvira Združenih narodov, kot sta varnostna pobuda za neširjenje orožja in svetovno partnerstvo G8,
- Q. ker pozdravlja dejstvo, da ima Komisija status opazovalke v skupini držav dobaviteljic jedrskega blaga in pri revizijski konferenci pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja ter da sekretariat Sveta sodeluje pri konferenci, in sicer v delegaciji ES ali skupaj s predsedstvom EU,
1. na Svet naslavlja naslednja priporočila:
- (a) kot priprava za uspešen izid revizijske konference pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja leta 2010, ki bo dodatno okrepila vse tri obstoječe stebre pogodbe, je treba pregledati in posodobiti Skupno stališče Sveta 2005/329/SZVP z dne 25. aprila 2005 o revizijski konferenci pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja leta 2005 ⁽¹⁾, ki bo sprejeto na srečanju Evropskega sveta decembra 2009; zavezati se je treba k končnemu cilju popolne jedrske razorožitve, ki je vsebovan v predlogu konvencije o jedrskem orožju;
- (b) okrepiti je treba prizadevanja za univerzalizacijo predpisov in instrumentov za neširjenje orožja in za učinkovito izvajanje, še posebej z boljšimi načini preverjanja;
- (c) v sodelovanju s partnerji je treba dejavno podpirati konkretne predloge, da bi proizvodnjo, uporabo in predelavo vsega jedrskega goriva nadzorovala IAEA, vključno z ustanovitvijo mednarodne banke jedrskega goriva; podpirati je treba tudi druge pobude za večstranski pristop v zvezi s ciklom jedrskega goriva, ki je namenjen uporabi jedrske energije v miroljubne namene, ob upoštevanju, da Parlament pozdravlja pripravljenost Sveta in Komisije, da prispevata finančna sredstva v višini 25 milijonov EUR za vzpostavitev banke jedrskega goriva pod nadzorom IAEA, in želi, da se po hitrem postopku odobrijo skupni ukrepi v zvezi s tem;

(1) UL L 106, 27.4.2005, str. 32.

Petek, 24. aprila 2009

- (d) podpreti je treba prizadevanja za okrepitev mandata Mednarodne agencije za atomsko energijo, vključno s posplošitvijo dodatnih protokolov k sporazumom te agencije, ter druge ukrepe za krepitev zaupanja; poleg tega je treba tej agenciji omogočiti dovolj sredstev, da bo lahko izpolnjevala svojo glavno nalogo pri zagotavljanju varnih jedrskih dejavnosti;
 - (e) doseči je treba precejšnji napredek pri partnerski pobudi G8, varnostni pobudi za neširjenje orožja in pobudi za zmanjšanje globalnih groženj ter treba si je prizadevati za čimprejšnjo veljavnost pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov;
 - (f) poglobiti je treba dialog z novo administracijo ZDA in z vsemi jedrskimi silami, z namenom zasledovanja skupnega dnevnega reda, usmerjenega v postopno zmanjšanje zalog jedrskih bojnih glav; podpreti je treba zlasti ukrepe ZDA in Rusije za znatno zmanjšanje njihove jedrske oborožitve, kot je dogovorjeno v pogodbah START I in SORT; izvajati je treba pritisk, da se ratificira Pogodba o celoviti prepovedi izvajanja jedrskih poskusov in obnovi pogodba START;
 - (g) na revizijski konferenci Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja leta 2010 je treba razviti strategije za doseganje dogovora o zaustavitvi proizvodnje cepljivih snovi za oborožitvene namene, ki ne bo diskriminatorna, kar pomeni, da bi morala pogodba, ki bo dosežena s temi pogajanja, zahtevati, da se tudi pet držav članic varnostnega sveta Združenih narodov – ki imajo vse jedrsko oborožitev – in ne le države brez jedrskega orožja ali države, ki niso pogodbenice Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, odrečejo proizvodnji cepljivih snovi za oborožitvene namene in opustijo vse svoje objekte za proizvodnjo snovi za jedrsko oborožitev;
 - (h) popolnoma je treba podpreti okrepitev in izboljšanje sredstev, s katerimi se preverja skladnost z vsemi razpoložljivimi sredstvi za neširjenje orožja;
 - (i) zahtevati je treba oceno učinkovitosti uporabe klavzul o neširjenju orožja za množično uničevanje v sporazumih, sklenjenih med EU in tretjimi državami;
 - (j) Parlament je treba redno obveščati o sestankih v sklopu priprav na revizijsko konferenco pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja leta 2010 in v zvezi s konferenco ustrezno upoštevati njegova stališča glede neširjenja orožja in razorožitve;
2. naroči svojemu predsedniku, naj to priporočilo posreduje Svetu ter v vednost Komisiji, generalnemu sekretarju Združenih narodov, predsedniku pregledne konference Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja leta 2010, parlamentom držav članic, parlamentarni mreži za neširjenje jedrskega orožja in razorožitev ter organizaciji županov za mir.
-